

NOVUM

Muzeum Jindřichohradecka

leden 2019

NAD JINDŘICHOVÝM HRADCEM SE PŘI TŘETÍM ROČNÍKU JINOHRÁTEK ROZLÉTLI ANDĚLÉ

Andělé z dílny akademického sochaře Michala Trpáka se o adventu vznášeli nad Panskou ulicí v Jindřichově Hradci. Sousoší Paralelní svět andělů vytištěné z recyklovaného plastu na 3D tiskárnách bylo součástí třetího ročníku festivalu betlémů Jindřichohradecké JINoHRÁtky aneb Dejte děti do jeslí. Přehlídka každoročně spojuje tradiční lidové řezbářství a betlemářství a inovativní technologie 21. století. Letos poprvé ji zahájilo spouštění kozy z věže.

Na vzniku sousoší Paralelní svět andělů se podílela více než stovka lidí. Muzeum na něm spolupracovalo se skupinou PETMAT, z.ú. a s českobudějovickým sochařem Michalem Trpákem. Zapojilo se také více než 70 dobrovolných tiskařů. Michal Trpák vytvořil celkem devět různých figur, které se poté naskenovaly 3D skenerem a v počítači upravily. Inspiroval se myšlenkou, že andělem může být každý z nás. Andělům proto dodal křídla podobná, jako má tzv. wingsuit, s jehož pomocí mohou lidé létat. Sochy v podobě žen, mužů a dětí také tvoří celé andělské rodiny.

Ze skenů soch si pak mohli dobrovolní tiskaři na speciální webové stránce vybrat jednotlivé díly či celé sochy, které chtějí vytisknout na 3D tiskárnách. Celkem takto vzniklo 18 různých soch. Při tisku se zároveň otestoval zcela nový český materiál z recyklovaného plastu, který dosud není v prodeji. Ještě před rokem se tisklo z materiálu argentinského. Sousoší mělo tedy i další rozměr při testování nového materiálu, který podporuje recyklaci. Minoritský klášter 1. a 2. prosince 2018 opět zaplnila řada řezbářů a betlemářů z celé ČR i Slovenska. Muzeum Jindřichohradecka připravilo pro zájemce i řezbářský workshop. Jindřichohradecký řezbář Roman Galek na náměstí Míru vytvořil sochu krále Kašpara do betlému v životní velikosti. Jeho sochy z předchozích ročníků festivalu od letoška ozdobí náměstí Míru každé Vánoce a vystřídají původní slaměný betlém pod vánočním stromem.

Festival letos poprvé zahájilo spouštění kozy z věže. Stejně tak ji před 150 lety spouštěl z městské věže na pastvu strýc Tomáše Krýzy, který byl na věži hlásným. A právě u strýce na věži spatřil malý Tomáš poprvé jesličky a rozhodl se, že až bude velký, vytvoří betlém mnohem větší a velkolepější.

Hlavním organizátorem je Muzeum Jindřichohradecka. Celkové náklady na dvoudenní festival (sochy andělů, betlém v životní velikosti, řezbáře, betlemáře, dílny pro děti atd.) se pohybují kolem 500.000 korun, které jsou financované z různých zdrojů. Město každoročně přispívá z rozpočtu 150.000 korunami, letos navíc muzeum získalo 50.000 korun z nadačního fondu města. Grantem přehlídku podpořil také Jihočeský kraj.

Marie Hazuková

V MUZEU JINDŘICHOHRADECKA PROBĚHLA MEZINÁRODNÍ BETLEMÁŘSKÁ KONFERENCE BETLÉMY STÁLE ŽIVÉ III.

Závěrem roku 2018 se opětovně po pěti letech stal Jindřichův Hradec mezinárodním centrem betlemářů. Již potřetí se zde konala od 28. do 30. listopadu 2018 Mezinárodní konference betlemářů. Ta byla uspořádána u příležitosti stého výročí úmrtí Tomáše Krázy (1838–1918), autora největšího lidového mechanického betlému na světě. Konference, která se konala v konferenčním sále Muzea Jindřichohradecka, přivítala na šedesát účastníků z celé České republiky i ze zahraničí a zaznělo na ní dvacet pět příspěvků zahrnujících celou šíři betlemářské problematiky. Jednání se účastnili odborníci z muzeí, restaurátoři betlémů, sběratelé, badatelé a všichni, jimž je tato tematika blízká.

Po úvodní zdravici ředitele Muzea Jindřichohradecka PhDr. Jaroslava Pikala a tajemnice Světové betlemářské organizace UN-FOE-PRAE Idy Diemer následovaly příspěvky zástupců holandských a lichtenštejnských betlemářů. Ida a Peter Diemer představili historii holandských betlémů. Klaus Brandl pohovořil o tradici betlemářství v městě Vaduz v Lichtenštejnském knížectví. O přípravě Světového betlemářského kongresu, který se bude konat v roce 2020 v Cáchách, promluvila Timothy Bottema z Holandska. První i druhý jednací den zazněly i příspěvky o významných betlémech a betlemářích z Jindřichova Hradce, Klatov, Příbrami,

*Klaus Brandl z Lichtenštejnska při diskuzi
po přednesení svého příspěvku.*

borné exkurze, při které navštívili mechanický betlém Pavla Rouhy ve Velešíně a výstavu kostelních betlémů v Blatském muzeu v Soběslavi. Součástí konference byla i prohlídka expozic Muzea Jindřichohradecka a několika výstav betlémů.

*Alexandra Zvonařová přednáší
o jindřichohradeckých betlémech.*

řehova Hradce, Klatov, Příbrami, Třebíče, Prahy, Zlína, Bechyně, Žiliny, Brna, Českého Krumlova nebo z Karlštejna. Další příspěvky byly věnovány restaurování betlémů v Třeběchovicích pod Orebem, Jindřichově Hradci, Praze a v Příbrami a také aktivitám propagujícím Vánoce a betlémy ve městě Jindřichův Hradec. Obsáhlý příspěvek o papírových betlémech pronesl Piera Luigi Bombelli z Itálie a o kramářských tiscích s adventními a vánočními písněmi promluvila Štěpánka Běhalová z našeho muzea. Po ukončení jednání měli účastníci konference možnost zúčastnit se od-

Alexandra Zvonařová

JINDŘICHOHRADSKÉ SOCHY A PAMÁTNÍKY

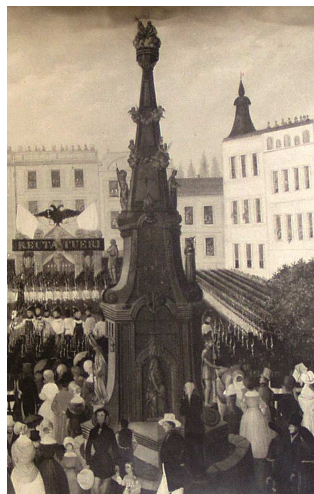
Pro následující období připravilo muzeum pro čtenáře zpravodaje NOVUM nový seriál, který bude věnován jindřichohradeckým památníkům, sochám a podobným uměleckým dílům, které v průběhu staletí vznikaly na území města Jindřichova Hradce.

Nejstarší z nich pocházejí z období baroka, kdy ozdobily město především sochy svatých. Vedle soch sv. Jana Nepomuckého a sv. Theodora u někdejší Novoměstské brány či před kostelem sv. Kateřiny z 1. poloviny 18. století to je především nejmonumentálnější jindřichohradecká památka tohoto druhu, sousoší Nanebevzetí Panny Marie na náměstí z 60. let 18. století. Bez zajímavosti nejsou ani okolnosti vzniku a osudy sochy sv. Aloise na Balbínově náměstí.

Následující století bylo sice na sochařskou výzdobu veřejných prostor města výrazně skromnější, ze samého konce 19. století pochází např. socha básníka Boleslava Jablonského v nově zřízených Jablonského sadech, ale 20. století, zejména jeho první polovina, přineslo významný obrat. Před vypuknutím 1. světové války a během ní byly vytvořeny dva památníky zdejšího 75. pěšího pluku, jakási „zlatá éra“ velkých památníků pak nastala po vzniku samostatného Československa. Ve dvacátých letech byly krátce po sobě odhaleny dva pomníky obětem války a dva velké pomníky významných osobností, mistra Jana Husa a plukovníka J. J. Švece. Také 2. polovina 20. století zanechala ve veřejném prostoru města svou stopu. Vznikl tehdy např. tzv. památník osvobození na dnešním Masarykově náměstí, nahrazený v tomto století novou kašnou, či sochařská výzdoba nové výstavby, např. před sportovní halou a poliklinikou. Samostatnou kapitolu pak tvoří kamenné artefakty v městském parku, vytvořené během jindřichohradeckých sochařských sympozií.

vých památníků a soch, bude se věnovat jejich autorům a zajímavostem často doprovázejícím pohnutý osud těchto významných jindřichohradeckých uměleckých památek.

Zatímco nejstarší sochařská výzdoba města se v průběhu staletí příliš neměnila, památníky z 20. století měly osudy daleko pestřejší. Některé zmizely, jako např. památníky obětem první světové války, některé i vícekrát, jako socha plukovníka J. J. Švece, část jich se stěhovala, např. památníky 75. pěšího pluku a některé se staly součástí lapidária muzea nebo skončily v muzejních depozitářích.

Nový seriál, doplněný celou řadou dokumentačních fotografií, dobových pohlednic nebo reprodukcemi dalších uměleckých děl – obrazů a grafik pocházejících z muzejních fondů, tak bude pojednávat o mnohdy složité historii vzniku jednotlivých

Z p r á v y

Expozice v jezuitském semináři - otevřeno do 6. ledna 2019 denně mimo pondělí, od 15. 12. denně od 8.30 do 12.00 a od 13.00 do 17.00 hodin. **Výstavní prostory v minoritském klášteře včetně kostela sv. Jana Křtitele** jsou otevřeny denně mimo pondělí od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin. Na Nový rok zavřeno.

Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost po celý rok v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin.

EXPOZICE MUZEA JSOU DO 6. LEDNA 2019 PŘÍSTUPNÉ V OBDOBÍ OD 7. LEDNA DO 30. BŘEZNA JE MUZEUM PRO VEŘEJNOST UZAVŘENO

Ve středu 3. ledna od 15.30 hodin se v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici koná **slavnostní KŘEST KNIHY ILONY CHROBOKOVÉ - MOUDROST JABLOŇOVÝCH KVĚTŮ s podtitulem I s vážnou nemocí lze vést úspěšný boj.** Pořádá Svaz tělesně postižených ve spolupráci s Muzeem Jindřichohradecka. Vstup volný.

Setkání Spolku přátel starého Jindřichova Hradce proběhne **v pondělí 14. ledna od 19.00 hodin** v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici. Na programu je každoroční lednová beseda se starostou města Jindřichova Hradce a jeho dalšími představiteli s názvem **JINDŘICHŮV HRADEC V SOUČASNOSTI.** Vstup volný.

Výstava unikátní sbírky **JIHOČESKÉ BETLÉMY** z národopisných fondů Muzea Jindřichohradecka je přístupna ve výstavní síni "V jezuitském semináři" na Balbínově náměstí do 6. ledna 2019.

Mezinárodní soutěžní výstavu betlémů NOŽÍK TOMÁŠE KRÝZY s téměř stovkou betlémů z různých materiálů od různých tvůrců najdete v kostele sv. Jana Křtitele a v přilehlé křížové chodbě minoritského kláštera. Výstava potrvá do 6. ledna 2019.

V konferenčním sále muzea ve Štítného ulici je umístěna výstava **PRVNÍ REPUBLIKA** představující Život v J. Hradci na stránkách týdeníku Ohlas od Nežárky. Výstava potrvá také do 6. ledna 2019.

Muzeum Jindřichohradecka vydalo druhé rozšířené vydání **JINDŘICHOHRADECKÉHO ULIČNÍKU.** Kniha je k dostání na pokladnách muzea za 240 Kč.

MUZEUM JINDŘICHOHRADECKA PŘEJE VŠEM SVÝM PŘÍZNIVCŮM ŠŤASTNÝ NOVÝ ROK 2019

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Ročník XXVIII. 1/2019

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Pikal

Registrační značka: MK ČR 11673

Výkonný redaktor: Pavla Michalová

www.mjh.cz

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo náměstí 19/I,

Jindřichův Hradec, 377 01

Telefon: 384 363 660 (pokladna), 384 363 661 (pracovny),

E-mail: muzeum@mjh.cz